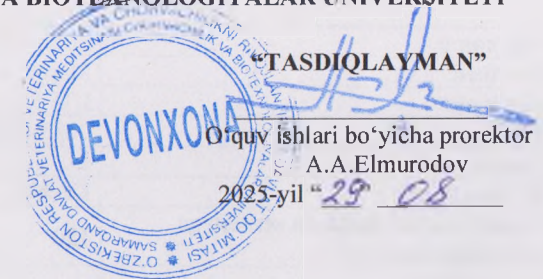


**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**



LOTIN TILI VA FARMATSIYA TERMINOLOGIYASI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kechki ta'lim shakli uchun

| | |
|---------------------------|---|
| Bilim sohasi: | 800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya |
| Ta'lim sohasi: | 840000 – Veterinariya |
| Ta'lim yo'nalishi: | 60840200 – Veterinariya farmatsevtikasi |

Samarqand – 2025



Modul / FAN SILLABUSI
Biotexnologiya va ekologiya fakulteti
60840200 – Veterinariya farmatsevtikasi ta'lim
yo'nalishi



| | |
|--|---|
| Fan nomi: | <i>Lotin tili va farmatsiya terminologiyasi</i> |
| Fan turi: | Majburiy |
| Fan kodi: | LTFT1204 |
| Yil: | 2025-2026 |
| Semestr: | 2 |
| Ta'lim shakli: | Kechki |
| Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar: | 120 |
| Ma'ruza | - |
| Amaliy mashg'ulotlar | 40 |
| Laboratoriya mashg'ulotlari | - |
| Seminar | - |
| Mustaqil ta'lim | 80 |
| Kredit miqdori: | 4 |
| Baholash shakli: | Imtihon |
| Fan tili: | O'zbek |

| Fan maqsadi (FM) | |
|------------------|--|
| FM1 | Talabalarga "Lotin tili va farmatsiya terminologiyasi" bilimlarning nazariy asoslarini 2 ta bo'lim bo'yicha (anatomik va farmatsevtik) asosiy tushunchalari va kategoriyalarini grammatik qonuniyatlar tamoyillarini o'rgatish hamda ularni amalda tadbiq etish ko'nikmasini hosil qilish. Bu dasturning asosiy maqsadi oliy malakali veterinariya tibbiyoti mutaxassislarning saviyasini oshirish borasida farmatsevtik atamashunoslik asoslarini chuqur o'rgatish. |

| Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar | |
|---|-------------------|
| 1. | Ona tili |
| 2. | Ingliz tili |
| 3. | Odami anatomiyasi |

| Ta'lim natijalari (TN) | |
|------------------------|--|
| | <i>Bilimlar jihatidan:</i> |
| TN1 | Grammatikasi qonunlari asosida anatomik va farmatsevtik atamalarni tuzishi haqida bilimga ega bo'lishlari kerak; |

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

| | |
|----------------------|--|
| Mualliflar: | N.Farmanov – SamDVMCHBU, "Veterinariya farmatsevtikasi, farmakologiya va toksikologiya" kafedrasining mudiri, veterinariya fanlari nomzodi, dotsent A.A.Xolikov – SamDVMCHBU, "Veterinariya farmatsevtikasi, farmakologiya va toksikologiya" kafedrasining dotsenti, veterinariya fanlari doktori. Sh.K.Omonov – SamDVMCHBU, "Veterinariya farmatsevtikasi, farmakologiya va toksikologiya" kafedrasining assistenti. |
| E-mail: | omonovshahzod94@gmail.com |
| Tashkilot: | Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Veterinariya farmatsevtikasi, farmakologiya va toksikologiya" kafedrasida |
| Taqrizchilar: | E.I. Xamdamova - Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali Tabiiy, ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrasining dotsenti S.J.Yuldashev - Samarqand davlat tibbiyot universiteti, Farmakologiya kafedrasining mudiri, dotsent |

Mazkur Sillabus "Veterinariya farmatsevtikasi, farmakologiya va toksikologiya" kafedrasining 2025-yil "26.08.25" sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2025-yil "28.08.25" sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchilar

Sh.Qurbanov

A.A.Nurniyozov

N.Farmanov

N.Farmanov

Sh.K.Omonov

(Handwritten signatures of the faculty members)

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritishga ega bo'lsa;
- fanning mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon etishga ega bo'lsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olishga ega bo'lsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyyoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fanning mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olishga ega bo'lsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyyoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

d) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fanning mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblarni olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

e) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;

| | |
|-------------------------------|--|
| TN2 | Atamalarining strukturasi va ularning nomenklaturasida maxsus qisqartirishlarni bilishlari lozim; |
| TN3 | Anatomik, klinik va farmatsevtik bo'limlar bo'yicha morfologik, sintaktik usullarni bilishi va ularni amaliyotda qo'llashni bilishlari kerak; |
| TN4 | Talaba anatomik, klinik va farmatsevtik terminlarni amaliy mashg'ulotda tahlil qilish usullarni qo'llashi, xulosa chiqarishi, muammoli vaziyatni hal etish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar to'plami va ulardan foydalanishi, ilmiy tushunchalarni tushuntirish olishi, muammoli vaziyatlar bo'yicha yechimlarni bilishi kerak; |
| Ko'nikmalar jihatidan: | |
| TN5 | Lotin grammatikasi qonunlari asosida anatomik va farmatsevtik atamalarni tuzish; |
| TN6 | Xatosiz retseptlarni o'qiy olishi, ilmiy tushunchalarni tushuntirish olish; |
| TN7 | Muammoli vaziyatlar bo'yicha yechimlarni qabul qiladi; |
| TN8 | Muammoli vaziyatni hal etish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar to'plami va ulardan foydalanishi, ilmiy tushunchalarni tushuntirish olish. |

| Fan mazmuni | |
|--|---|
| Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A) | |
| A1 | Lotin tilining qisqacha tarixi. Farmatsevtik terminologiya asoslari. |
| A2 | Lotin tili alifbosi. Unli harflar. "y" harfining qo'llanilishi. Diftonglar. Undosh harflar. |
| A3 | Harf birikmalari va qo'sh undoshlarning o'qilishi. Digraflar. |
| A4 | So'zlarning bo'g'inlarga bo'linishi. Bo'g'inlarning cho'ziqlik va qisqalik qoidalari. Urg'u. |
| A5 | So'z turkumlari. Fe'l. Fe'l negizi. Fe'llarning buyruq mayli. |
| A6 | Ot. Otlarning grammatik kategoriyalari. I turlanishdagi otlar. |
| A7 | Aniqlovchi. Moslashgan va moslashmagan aniqlovchilar. Moslashmagan aniqlovchilarni atamalarni tarjima qilish. Yunon tilidan kirib kelgan I turlanishga kiruvchi otlarning turlanishi. Predlog va bog'lovchilar. |
| A8 | Retsept. Retseptning tuzilishi. Aniqlik va majhullik nisbatlari. Esse - bor bo'lmoq fe'li. Gapda so'zlarning tartibi. |
| A9 | II turlanishdagi otlar. Mujskoy va jenskiy roddagi otlar |
| A10 | II turlanish sredniy roddagi otlar. |
| A11 | Yunon -lotin termin (atama) elementlari. |
| A12 | V tipik guruh. Dorivor vositalar(preparatlar)ning savdo nomlari. Savdo nomlarida so'zlarning yasashi. |
| A13 | Murakkab dorivor preparatlarning nomlanishi. |
| A14 | Sifat. I—II turlanishdagi sifatlar. Moslashgan aniqlovchi. I—II turlanishdagi sifatlarning I, II turlanishdagi otlar bilan moslashuvi. |
| A15 | Botanik nomenklaturada sifatlarning ishlatilishi. |

| | |
|------------|--|
| A16 | Aralash tipdagi otlar. |
| A17 | III turlanishdagi sifatlar. |
| A18 | Son. Tartib va sanoq sonlar. |
| A19 | Dori formalari. |
| A20 | Retsept strukturasi va formasi. Retseptlarda so'zlarni qisqartirish. |

| Mashg'ulotlar shakli: mustaqil ta'lim (MT) | | |
|---|---|-----------|
| MT1 | Lotin tili va farmatsiya terminologiyasi fanining tarixi, uni o'rganish uslublari | 6 |
| MT2 | Dorivor preparatlar nomi. Dorivor preparatlar nomidagi familiyalar. Fe'ning shart mayli. "fiat, fiant" fe'lining retseptlarda qo'llanilishi. | 6 |
| MT3 | Dorivor vositalar nomenklaturasi. Dorivor vositalar nomenklaturasining tipik guruhlari. O'simlik va hayvonlardan olingan dorivor mahsulotlar nomlari. O'simliklar mahsulotidan olingan ajratmalardan iborat bo'lgan dorivor preparatlar nomlari. Organik kimyoviy moddalarning ilmiy va trivial (shartli) nomlanishi. | 6 |
| MT4 | Dorivor preparatlarga trivial nomlarni berish qoidalar. IV tipik guruh. Dorivor moddalarning xalqaro patentlanmagan nomlari. Alkaloidlar va glikozidlar nomlanishi. Vitaminlar va fermentlar nomlanishi | 6 |
| MT5 | Dorivor preparatlarning ko'p bo'lakli nomlarida sifatlarning qo'llanilishi. Dorivor preparatlarning ko'p bo'lakli nomlaridagi modellar. | 6 |
| MT6 | VI tipik guruh. Kimyoviy nomenklatura. Kimyoviy elementlar, kislotalar va oksidlarning lotincha nomlari. | 6 |
| MT7 | Tuzlar nomi. Asos tuzlarning nomi. Kislordsiz kislotalarning organik asoslar bilan hosil qilgan tuzlarining nomi. Natriy va kaliy tuzlarning nomi. Yunoncha old qo'shimchali sonlar. Uglevodorodlar, uglevodorodli va kislotali radikalarning nomlanishi. | 4 |
| MT8 | Aniq nisbatdagi hozirgi zamon sifatdoshi. Murakkab retsept tarkibiga kiruvchi moddalar | 4 |
| MT9 | Sifat darajalari. Qiyosiy va orttirma darajadagi sifatlar. | 4 |
| MT10 | IV va V turlanishdagi otlar. . | 4 |
| MT11 | Dori vositalarining farmakologik ta'siri bo'yicha guruh nomlanishi. | 4 |
| MT12 | Retsept strukturasi va formasi. | 4 |
| MT13 | Vaksinalar, zardoblar va anatoksinlar nomida sifatlarning ishlatilishi. | 6 |
| MT14 | So'z yasash. Morfema. Suffiksatsiya. Tana tuzilishi Prefiksatsiya. Klinik terminologiya. | 6 |
| MT15 | III turlanishdagi otlar. Undosh tip. Undosh tipdagi mujskoy, jenskiy va sredniy roddagi otlar. I-II turlanishdagi sifatlarning III turlanishdagi undosh tipdagi mujskoy, jenskiy va sredniy roddagi otlar bilan moslashuvi. | 4 |
| MT16 | Majhullik nisbatidagi o'tgan zamon sifatdoshi. | 4 |
| Jami: | | 80 |

| Asosiy adabiyotlar | |
|-------------------------------|--|
| 1. | X.T.Umarov. Lotin tili va tibbiy farmatsevtik terminologiya asoslari." Tamaddun" Toshkent 2015. - 330 bet. |
| 2. | Lotin tili va farmatsevtik terminologiya asoslari / darslik: L.X.Bazarova, N.S.Suyundikov, D.K.Xudoyqulova: «Ibn Sino» nashriyoti, 2022. - 330 bet. |
| 3. | Samuel Oppong Bekoe, Mani Saravanan, Reimmel Kwame Adosraku and P K Ramkumar Veterinary Medicine and Pharmaceuticals Textbook. 2020 y. p.180. |
| 4. | F.Clementi, G. Fumagalli, Farmacologia Generale e Molecolare- UTET 2021. p.865 |
| Qo'shimcha adabiyotlar | |
| 1. | Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 52 bet. |
| 2. | Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 36 bet. |
| 3. | Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 bet. |
| 4. | Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohatlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. Toshkent: "O'zbekiston", 2023. – 398-bet. |
| 5. | Mirziyoyev Sh.M. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. Toshkent: "O'zbekiston", 2024. – 481 bet |
| 6. | L.X.Bazarova, N. S .Suyundikov .Lotin tili. Toshkent."Extremum press" 2011. - 218 bet |
| 7. | B.G. KATZUNG, Farmacologia Generale e Clinica, Piccin. VI Edizione italiana sulla IX in lingua inglese, Piccin, 2018. p.565 |
| 8. | Katzung Bertram G. Basic & Clinical Pharmacology. 8th ed. New York: Lange Medical Books/McGraw-Hill, 2001. p.696 |
| Axborot manbaalari | |
| 1. | www.gov.uz |
| 2. | www.lex.uz |
| 3. | www.Ziyonet.uz. |